

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Dany Slavíkové a Mgr. Adély Kaftanové ve věci žalobců: a) Ing. R. M. , nar. bytem b) Ing. R. R. , nar. bytem oba zast. JUDr. Klárou Kořínkovou, Ph.D., advokátkou se sídlem kanceláře Fügnerovo náměstí 1808/3, 120 00 Praha 2, proti žalovanému: Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti se sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2, o náhradu škody a nemajetkové újmy, k odvolání žalobců i žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. července 2017 č.j. 26 C 406/2014-631,

t a k t o:

- I. Rozsudek soudu I. stupně s e ve vyhovujícím výroku ve vztahu k žalobci a) Ing. R. M. (ad I.) ohledně částky 390.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení a ohledně úroku z prodlení z částky 166.378,50 Kč ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení (3.7.2015) **p o t v r z u j e**, ohledně částky 2.746,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení **s e m ě n í** tak, že se žaloba zamítá, a ohledně částky 10.092,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení **s e z r u š u j e** a věc **s e** v tomto rozsahu **v r a c í** soudu I. stupně k dalšímu řízení.
- II. Rozsudek soudu I. stupně s e v zamítavém výroku ve vztahu k žalobci a) Ing. R. M. (ad I.) **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci

- a) částku 500.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku, ohledně úroku z prodlení z částky 5.397.170,- Kč za dobu od 18.11.2014 do 22.11.2014 **se tento výrok potvrzuje**, jinak **se tento výrok zrušuje** s tím, že ohledně částky 533.196,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 18.11.2014 do zaplacení **se řízení zastavuje** a ohledně částky 4.327.953,50 Kč s úrokem z prodlení za dobu od 23.11.2014 do zaplacení **se věc vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.
- III. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve vyhovujícím výroku ve vztahu k žalobci b) Ing. R. [REDACTED] R. [REDACTED] (ad II.) ohledně částky 415.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení a ohledně úroku z prodlení z částky 244.079,- Kč ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení (3.7.2015) **potvrzuje**, ohledně částky 15.197,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení **se mění** tak, že se žaloba zamítá, jinak (ohledně částky 761.313,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení) **se tento výrok zrušuje** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.
- IV. Rozsudek soudu I. stupně **se** v zamítavém výroku ve vztahu k žalobci b) Ing. R. [REDACTED] R. [REDACTED] (ad II.) **mění** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci b) částku 500.000,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku, ohledně úroku z prodlení z částky 9.426.350,- Kč za dobu od 18.11.2014 do 22.11.2014 **se tento výrok potvrzuje**, jinak **se tento výrok zrušuje** s tím, že ohledně částky 821.247,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 18.11.2014 do zaplacení **se řízení zastavuje** a ohledně částky 7.490.761,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 23.11.2014 do zaplacení **se věc vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.
- V. Rozsudek soudu I. stupně **se** v nákladových výrocích **zrušuje** a věc **se** i v tomto rozsahu **vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci a) Ing. R. [REDACTED] M. [REDACTED] 402.832,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení a úrok z prodlení z částky 166.378,50 Kč ve výši 8,05 % p. a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení (dne 3.7.2015) do 15 dnů od právní moci rozsudku, a zamítl žalobu co do uložení povinnosti zaplatit tomuto žalobci částku 5.361.149,50 Kč s příslušenstvím a příslušenství z částky 569.216,50 Kč za dobu od 18.11.2014 do 22.11.2015 (správně 22.11.2014) – pod bodem I. výroku. Dále uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci b) Ing. R. [REDACTED] R. [REDACTED] částku 1.191.510,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% p.a. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení a úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p.a. z částky 244.079,- Kč za dobu od 23.11.2014 do zaplacení (dne 3.7.2015), a to do 15 dnů od právní moci rozsudku, a zamítl žalobu tohoto žalobce na zaplacení částky 8.812.008 Kč s příslušenstvím a příslušenství z částky 1.435.589 Kč za dobu od 18.11.2014 do 22.11.2014 (pod bodem II. výroku). Dále žalovanému uložil povinnost nahradit žalobcům náklady řízení, ve výši 84.912,- Kč žalobci a) a ve výši 180.454,56 Kč žalobci b) – do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobců (pod bodem III. výroku). Konečně žalovanému a žalobci a) Ing. R. [REDACTED] M. [REDACTED] uložil povinnost nahradit České republice státem vynaložené náklady – ve výši 19.805,- Kč žalobci a) a ve výši 20.677,37 Kč žalovanému s tím, že žalobce a) zaplatí na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 vzhledem k již uhrazené záloze 8.000 Kč toliko částku 11.805,- Kč.

Napadeným rozsudkem bylo rozhodováno o žalobních návrzích, jimiž se žalobci dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, domáhali náhrady souhrnu škod a nemajetkových újem způsobených jim v souvislosti s trestním stíháním, které proti nim bylo vedeno před Obvodním soudem pro Prahu 6 pod sp. zn. [REDACTED] a které definitivně skončilo zproštěním obžaloby rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 26.2.2014 č.j. [REDACTED]. Po částečném zastavení řízení usnesením ze dne 7.8.2015 (ohledně částky 53.879,50 Kč požadované na náhradě vynaložených nákladů na obhajobu žalobcem a/, ohledně částky 2.499,- Kč požadované na náhradě nákladů vynaložených žalobcem a/ na cesty k ústním jednáním u trestního soudu, ohledně částky 390.000,- Kč požadované z titulu náhrady nemajetkové újmy žalobcem a/, ohledně částky 151.381,- Kč požadované na náhradě vynaložených nákladů na obhajobu žalobcem b/, ohledně částky 7.698,- Kč požadované na náhradě nákladů vynaložených žalobcem b/ na cesty k ústním jednáním u trestního soudu, ohledně částky 85.000,- Kč požadované z titulu náhrady nemajetkové újmy žalobcem b/ - tyto částky byly dne 3.7.2015 žalovaným žalobcům zaplacený a žalobci ohledně těchto částek vzali žalobu zpět) rozhodoval soud I. stupně o dále uvedených žalobních návrzích. **Žalobce a) požadoval: 1) doplatek náhrady vynaložených nákladů na obhajobu (včetně nákladů na sepis dovolání k Nejvyššímu soudu) ve výši 289.879,50 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 2) náhradu zaplacených nákladů trestního řízení ve výši 4.000,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení – náklady byly zaplacený na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 vydaného po právní moci odsuzujícího rozsudku; 3) doplatek náhrady nákladů vynaložených na cesty k jednání u obvodního, Městského a Nejvyššího soudu ve výši 2.746,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 4) ušlý zisk z příjmů ze služebního poměru [REDACTED] za dobu od [REDACTED] do [REDACTED] ve výši 4.577.368,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 5) doplatek na finanční náhradě za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním ve výši 890.000,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu**

od 18.11.2014 do zaplacení; 6) úrok z prodlení v zákonné výši z žalovaným uhrazených částek za období od 18.11.2014 do zaplacení (3.7.2015). **Žalobce b) požadoval: 1) doplatek náhrady vynaložených nákladů na obhajobu ve výši 2.623,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 2) náhradu zaplacených nákladů trestního řízení ve výši 4.000,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení – náklady byly zaplacený na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 vydaného po právní moci odsuzujícího rozsudku; 3) doplatek náhrady nákladů vynaložených na cesty k jednání u obvodního, městského a Nejvyššího soudu ve výši 15.197,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 4) ušlý zisk z příjmu ze služebního poměru [redacted] za období od [redacted] do [redacted] ve výši 9.066.698 Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 5) doplatek na náhradě nemajetkové újmy ve výši 915.000,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 18.11.2014 do zaplacení; 6) úrok z prodlení v zákonné výši z žalovaným uhrazených částek za období od 18.11.2014 do zaplacení (3.7.2015). Tvrzené nároky byly dle ust. § 14 zákona č. 82/1998 Sb. uplatněny u Ministerstva spravedlnosti dne 22.5.2014, žalovaný nároky uspokojil ve výše uvedeném rozsahu (po zahájení soudního řízení a uplynutí lhůty dle ust. § 15 zák. č. 82/1998 Sb.).**

Soud I. stupně učinil především tato zjištění: Dne 2.10.2008 bylo zahájeno trestní stíhání proti žalobcům, kteří byli obviněni z trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle ust. § 255 odst. 1, odst. 2, písm. a) trestního zákona. Žalobci a) bylo kladeno za vinu, že úmyslně porušil povinnosti řádné péče o majetek, které mu vyplývaly ze zákona o majetku České republiky, když [redacted]

[redacted] Oběma žalobcům bylo dále kladeno za vinu, že úmyslně porušili povinnosti řádné péče o majetek, které jim vyplývaly ze zákona o majetku České republiky, když [redacted]

[redacted] Dne 8.12.2009 byli žalobci rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 v řízení vedeném pod sp. zn. [redacted] zproštěni obžaloby. Městský soud v Praze k odvolání státního zástupce rozsudek soudu I. stupně zrušil dne 22.4.2010 a věc vrátil k dalšímu řízení. Obvodní soud pro Prahu 6 dne 7.9.2010 opět vydal zprošťující rozsudek, ten Městský soud v Praze dne 30.11.2010 opět zrušil a vrátil věc soudu I. stupně k dalšímu řízení. Obvodní soud pro Prahu 6 dne 11.10.2011 znovu vydal zprošťující rozsudek, k odvolání státního zástupce odvolací soud dne 8.2.2012 rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení. Obvodní soud pro Prahu 6 dne 19.6.2012 vydal odsuzující rozsudek, jímž uznal žalobce vinnými ze spáchání trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle ust. § 220 odst. 1, odst. 2, písm. a) trestního zákona s tím, že u obou upustil od potrestání a uložil jim povinnost zaplatit poškozené České republice na náhradě škody částku 51.087,- Kč žalobci a) a částku 166.202,- Kč žalobci b). K odvolání žalobců a státního zástupce Městský soud v Praze dne 13.9.2012 rozsudek zrušil a nově rozhodl tak, že uznal žalobce vinnými ze spáchání trestného činu podle ustanovení § 220 odst. 1 a 2 trestního zákona, odsoudil žalobce a) k odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na zkušební dobu tří let a žalobce b) k trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců

s podmíněným odkladem na zkušební dobu osmnácti měsíců. Současně stejně rozhodl o uložení povinnosti nahradit škodu. Žalobcům byl amnestií prezidenta republiky ze dne 1.1.2013 prominut uložený trest. Na základě stížnosti pro porušení zákona podané ministryní spravedlnosti Nejvyšší soud dne 26.2.2014 zprostil žalobce obžaloby, protože skutek, z něhož byli obžalováni, není trestným činem, a konstatoval, že pravomocným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13.9.2012 sp. zn. [REDAKCE] byl porušen zákon v neprospěch obviněných (spolu se zrušením odsuzujícího rozsudku byla zrušena i všechna rozhodnutí na odsuzující rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu).

Oba žalobci byli [REDAKCE]. Jejich trestní kauza byla medializovaná, a tudíž dobře známá [REDAKCE]. Žalobce a) byl v době zahájení trestního stíhání [REDAKCE] více než [REDAKCE] let, nikdy nebyl kázeňsky trestán, vždy působil ve funkci [REDAKCE]. [REDAKCE] je absolventem tří prestižních zahraničních vysokých [REDAKCE] škol, včetně [REDAKCE]. Tento žalobce působil [REDAKCE]. [REDAKCE] získal stovky kolegů a přátel z různých zemí ve vysokých [REDAKCE] funkcích. V době zahájení trestního stíhání působil jako [REDAKCE] od [REDAKCE] měl být vyslán na místo [REDAKCE], kam měl vycestovat s manželkou. Byl vybrán jako nejlepší kandidát se znalostí teritoria a vazeb, které získal [REDAKCE]. Výběr proběhl již v roce 2005. Díky trestnímu stíhání žalobci nebyla obnovena bezpečnostní prověrka na stupeň přísně tajné, nebylo možné, aby byl vyslán do [REDAKCE], namísto toho byla žalobci zkrácena doba služebního poměru a o dva roky dříve byl propuštěn [REDAKCE]. Žalobce a) trestní stíhání a jeho důsledky pociťoval a pociťuje velice úkorně, hodnotí je jako svoji i rodinnou životní tragédii. Jako vysoký funkcionář měl spoustu podřízených, bývalých kolegů, všichni ho znali jako čestného člověka s vysokým morálním kreditem, pracovitého a schopného, trestním stíháním (a jeho medializací) se jejich pohled změnil. V počátečních fázích trestního stíhání se jej kolegové (i ze zahraničí) ptali, co se stalo, nerozuměli obvinění, postupem času – díky dlouhému trestnímu stíhání – jej přátelé [REDAKCE] začali opouštět, obávali se o svou kariéru, přetrvávaly a rostly pochyby o jeho bezúhonnosti. Tyto pochyby již nevymizí nikdy. Trestní stíhání se výrazně odrazilo v žalobcově společenském i rodinném životě. Manželka pracuje na [REDAKCE] jako [REDAKCE]. Žalobcova pověst se těžce dotkla i jeho děti a rodičů. Žalobce bydlel v bytě v [REDAKCE] na sídlišti, kde žije mnoho [REDAKCE] pro které přestal existovat. Nakonec situaci řešil tak, že se s manželkou odstěhoval do vesnice [REDAKCE] kde ho nikdo nezná, [REDAKCE] tak zcela opustil a s nikým z tohoto prostředí se nestýká. V důsledku dlouhotrvajícího stresu se u žalobce (celoživotního sportovce) začaly projevovat zdravotní obtíže psychosomatického charakteru.

Žalobce b) byl v době zahájení trestního stíhání více než [REDAKCE] let [REDAKCE] působil na všech funkcích [REDAKCE] nikdy nebyl kázeňsky trestán. V době zahájení trestního stíhání působil jako [REDAKCE]. Od 1.12.2008 měl pracovat jako [REDAKCE]. Od [REDAKCE] měl být vyslán do [REDAKCE] jako [REDAKCE], kam měl vycestovat s manželkou. Díky trestnímu stíhání žalobce výše uvedené posty nezastával, jeho kariéra byla zastavena a vše skončilo jeho předčasným odchodem [REDAKCE] (o dva roky dříve). Po zahájení trestního stíhání začal ztrácet přirozenou autoritu u svých podřízených

i nadřazených, všichni se mu vyhýbali, i když byl formálně [redacted] byl fakticky degradován, neboť byl záměrně vylučován z rozhodovacích procesů. Nemohl unést, že kvůli medializaci stíhání se o tom, že je lhář, podvodník a zloděj dozvěděly tisíce [redacted] jimž kdy velel, a rovněž lidé v okolí jeho bydliště. I tento žalobce trestní stíhání a všechny jeho důsledky (zejména způsob odchodu [redacted] pociťoval a pociťuje mimořádně těžce, důsledky stíhání se těžce dotkly i jeho rodinných příslušníků. Žalobce b) žije s rodinou ve [redacted] bydlí [redacted] dcera a zeť jsou [redacted] (ti se díky žalobci dokonce začali bát o svou kariéru), syn pracuje rovněž ve [redacted] a byl nucen kvůli žalobci čelit různým dotazům a posměškům, stejně tak manželka. Žalobcův otec zemřel v roce 2013, byl [redacted] žalobcova matka dodnes nevěří, že byl očištěn. Žalobcova pověst ve [redacted] zůstala očerněna. Jde o malé město, dodnes žalobce do [redacted] nechodí ani nakupovat, jede raději do [redacted] kde ho nikdo nezná. Žalobce b) přestal chodit do společnosti vůbec, vyhýbá se svým bývalým přátelům a známým [redacted] a oni se vyhýbají jemu. V současné době se věnuje jen myslivosti. Žalobce b) se za své odsouzení styděl tak, že rodině ani neprozradil, že byl pravomocně odsouzen, dozvěděli se to až zpětně, když v [redacted]. Žalobce b) se velmi dotklo i to, že kvůli pravomocnému odsouzení byl nucen (dočasně) odevzdat osobní zbraně, a nemohl se tak plně věnovat myslivosti, což je jeho velký koníček – je přitom člověkem, který celý život se zbraněmi pracoval, měl je, a který vychovával ostatní, jak mají se zbraněmi zacházet.

Zjištěné skutečnosti soud I. stupně posuzoval podle ust. § 1 odst. 1, § 2, § 5, § 7 odst. 1, § 8 odst. 1, § 31 a § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. V obecné rovině dovedl vznik odpovědnosti státu za škodu a nemajetkovou újmu způsobenou žalobcům nezákonným rozhodnutím. Za nezákonné rozhodnutí pokládal v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu (např. rozsudek ze dne 31.3.2003 sp. zn. 25 Cdo 1487/2001) zahájení trestního stíhání, které posléze skončilo zproštěním obžaloby.

Žalobnímu návrhu žalobce a) uvedenému výše pod 1), tj. na doplatek náhrady nákladů obhajoby soud I. stupně vyhověl v částce 10.092,- Kč a ve zbytku tento žalobní návrh zamítl. Konstatoval, že náklady vynaložené na právní zastoupení (jako součást nákladů řízení účelně poškozeným vynaložených na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí) lze přiznat pouze ve výši upravené vyhláškou č. 177/1996 Sb. (§ 31 odst. 3 zák. č. 82/1998 Sb.). V odůvodnění rozsudku pak uvedl, jaké částky a za jaké úkony právní služby žalovaný žalobci a) zaplatil částku 53.879,50 Kč, a dále, že rozsudkem byla nad tuto sumu přiznána za jednání s klientem v délce 30 minut dne 16.4.2009 částka 1.260,- Kč, za cestovné vlakem dne 11.6.2009 částka 990,- Kč, za cestovné ve dnech 11.6.2009 a 17.6.2009 částka 5.682,- Kč a za sepis dovolání částka 2.160,- Kč. Obdobný žalobní návrh žalobce b) uvedený výše pod bodem 1) soud I. stupně zamítl s vysvětlením, že nárok byl v plné výši žalovaným uspokojen.

Žalobní návrhy obou žalobců uvedené výše pod body 2), tj. na náhradu zaplacených nákladů trestního řízení (ve výši 4.000,- Kč) soud I. stupně rovněž zamítl.

Žalobním návrhům obou žalobců uvedeným výše pod body 3), tj. na doplatek náhrady cestovních nákladů (za cesty osobním motorovým vozidlem k trestnímu soudu), soud I. stupně vyhověl v plné výši (žalobce a/ žádal 2.746,- Kč a žalobce b/ 15.197 Kč – v odůvodnění rozsudku je zřejmě nesprávně uvedeno, že byla přiznána částka 15.161,- Kč, ačkoliv výše ve výroku přiznaného plnění odpovídá požadované částce 15.197,- Kč) s odůvodněním, že vedle vynaložených nákladů na pohonné hmoty (které již žalovaný

uhradil) lze proplatit i tzv. základní náhradu dle ust. § 157 odst. 3 a 4 zák. č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, a příslušného prováděcího právního předpisu, počítanou paušální částkou na 1 km jízdy. Vysvětlil, že tato základní náhrada pokrývá náklady spojené s údržbou vozidla, kterou i kvůli cestám k trestnímu soudu žalobci museli na vozidle provést.

Požadavek žalobce a) na náhradu ušlého zisku ze služebního poměru (uvedený výše pod bodem 4/) soud I. stupně zamítl celý, neboť zjistil, že žalobci žádný příjem v důsledku trestního stíhání neušel. Obdobnému požadavku žalobce b) soud I. stupně vyhověl toliko v částce 761.313,- Kč, která má představovat skutečnou ztrátu příjmu tohoto žalobce, k níž došlo v důsledku trestního stíhání, ve zbytku pak žalobní návrh tohoto žalobce zamítl. Soud I. stupně konstatoval, že nechal vypracovat znalecký posudek, z něhož hodlal zjistit, jaký zisk oběma žalobcům ušel kvůli tomu, že nezačali vykonávat výše zmíněné zahraniční posty, a že z vypracovaného znaleckého posudku JUDr. Josefa Příba, znalce z oboru ekonomika, odvětví mzdy, učinil uvedené zjištění. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.4.2010 sp. zn. 21 Cdo 1788/2009 zdůraznil, že žalobcům nelze přiznat na náhradě ušlého zisku částky odpovídající nevyplaceným náhradám zvýšených životních nákladů při pobytu na zahraničním pracovišti. Dovodil, že v případě žalobců jsou plně aplikovatelné následující závěry vyjádřené Nejvyšším soudem, jež se týkají náhrady zvýšených životních nákladů dle ust. § 3 odst. 1 nař. vlády č. 62/1994 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů zaměstnancům rozpočtových a příspěvkových organizací s pravidelným pracovištěm v zahraničí: *„Při práci v zahraničí pobírá zaměstnanec stejný plat jako v tuzemsku, ale s přihlédnutím k reálné hodnotě české koruny mu tento plat nezabezpečuje stejnou životní úroveň. Právě proto, aby toto znevýhodnění v souvislosti s prací v zahraničí bylo odstraněno (zmenšeno), jsou těmto zaměstnancům poskytovány uvedené náhrady v cizí měně. Nevykonává-li zaměstnanec fakticky práci v zahraničí, nemůže mu logicky vznikat ztráta, která je náhradou kompenzována. Vyplacením náhrady zvýšených životních nákladů zaměstnanci, který fakticky v zahraničí práci nevykonává, tomuto zaměstnanci nemůže ani vznikat škoda (nevzniká mu majetková újma, která se projevuje v jeho majetkové sféře a je objektivně vyčíslitelná v penězích)“.*

Oběma žalobcům soud I. stupně přisoudil na finanční kompenzaci za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním ještě takovou sumu, aby každý z nich celkem (s finanční kompenzací již žalovaným poskytnutou) obdržel 500.000,- Kč. Žalobci a) tak byla přisouzena další kompenzace ve výši 390.000,- Kč a žalobci b) 415.000,- Kč, ve zbytku pak byly jejich požadavky zamítnuty. Soud I. stupně zohlednil při volbě výše finančního odškodnění (o vzniku kompenzovatelné nemajetkové újmy žalobců a nutnosti újmu kompenzovat finančně žalovaný nepochyboval) především závažnost dopadu trestního stíhání do života obou žalobců. U obou žalobců došlo k fatálnímu zásahu do vrcholné kariéry, která byla předčasně ukončena namísto vyvrcholení působením na prestižních zahraničních postech. Na žalobce byl vržen stín podezření, který nikdy zcela nevyrchál, přišli o důvěru svých nadřízených, podřízených, známých, přátel, zůstala jim jen rodina. Samotné trestní stíhání trvalo více než pět let, což jistě neodpovídalo složitosti trestní věci. Žalobci místo toho, aby se dočkali uznání za celoživotní práci, ztratili to společenské a profesní postavení, které si budovali celý život, ztratili občanskou čest a dokonce i dobrou pověst v místě bydliště. Dostali se do společenské izolace. To oba psychicky těžce nesou, u žalobce a) se objevily i psychosomatické zdravotní obtíže. Trestní stíhání beze sporu zasáhlo mimořádně těžce i do rodinného života obou žalobců. Soud I. stupně případ žalobců porovnával s obdobným případem projednávaným před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 16/2013 (o náhradě nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání), kde bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 250.000,- Kč. Ve zmíněném případě

trvala délka trestního stíhání 3 roky a 8 měsíců, stíhaný byl obviněn a obžalován z trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele a věc byla medializována, ke zproštění obžaloby došlo rozsudkem odvolacího soudu. Ve srovnávané věci došlo rovněž k zásahu do profesního života poškozeného, do rodinného života však nikoli, a zdraví bylo poškozeno pouze nepatrně. V případě žalobců došlo k většímu zásahu do profesního a rodinného života; žalobci pak byli pravomocně odsouzeni, když ke zproštění přistoupil až Nejvyšší soud na základě stížnosti pro porušení zákona.

Úroky z prodlení v zákonné výši (§ 2 nař. vlády č. 351/2013 Sb.) byly oběma žalobcům v přiznaných částech přiznány od prvního dne následujícího po uplynutí šesti měsíců od uplatnění nároků u žalovaného, tj. ode dne 23.11.2014 do zaplacení (§ 1970 o.z. a § 14 zák. č. 82/1998 Sb.). Za stejnou dobu byly úroky z prodlení v zákonné výši žalobcům přiznány i z částek na žalobou uplatněné nároky zaplacených v průběhu řízení (tj. za dobu od 23.11.2014 do zaplacení – dne 3.7.2015). Ve zbytku byly žalobní návrhy ohledně příslušenství (z přiznaných částek, z částek zaplacených a rovněž z částek zamítnutých) zamítnuty.

Výrok o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky soud I. stupně odůvodnil odkazem na ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. Žalobcům bylo přiznáno proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, a to náhrada nákladů na právní zastoupení dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. s tím, že při výpočtu sazby odměny advokáta za úkon právní služby byla jako tarifní hodnota užitá hodnota prisouzených plnění. Výrok o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky a státem soud I. stupně odůvodnil ustanovením § 148 o.s.ř. Náklady vynaložené státem představují náklady za vypracovaný znalecký posudek a přiznané svědečné. Uvedené náklady soud I. stupně rozdělil mezi žalobce a) a žalovaného (každému uložil zaplatit 1/2 nákladů na znalecký posudek a státu uložil nadto povinnost uhradit svědečné Ing. F. P.).

Rozsudek soudu I. stupně napadli včasným odvoláním všichni účastníci, každý ze žalobců napadl zamítavý výrok jeho se týkající (včetně nákladového výroku), žalovaný napadl vyhovující výroky (včetně nákladového výroku).

Žalobci navrhli, aby odvolací soud rozsudek v jimi napadeném rozsahu zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, případně aby byl částečně změněn tak, že jim bude přiznána náhrada nemajetkové újmy do výše uplatněné žalobou. V průběhu odvolacího řízení pak žalobce a) vzal zpět žalobní návrh na náhradu ušlého zisku v částce 533.196,- Kč s úrokem z prodlení (tento žalobce v doplnění odvolání nadbytečně – zřejmě v reakci na nepřehledné odůvodnění rozsudku soudu I. stupně – zopakoval zpětvzetí žaloby učiněné při jednání soudu I. stupně dne 4.8.2015, o němž již bylo rozhodnuto usnesením soudu I. stupně ze dne 7.8.2015). Žalobce b) v průběhu odvolacího řízení vzal zpět žalobní návrh na zaplacení doplatku na nákladech obhajoby ve výši 2.623,- Kč s úrokem z prodlení a žalobní návrh na úhradu ušlého zisku v částce 818.624,- Kč s úrokem z prodlení (i tento žalobce v doplnění odvolání nadbytečně zopakoval zpětvzetí žaloby, které učinil při jednání soudu I. stupně dne 4.8.2015, o kterém již bylo rozhodnuto usnesením soudu I. stupně ze dne 7.8.2015, a současně zjevně omylem uvedl, že bere žalobu zpět ohledně částky 36,- Kč na cestovním – učinil tak přitom v domnění, že mu soud I. stupně nepřiznal plně jím požadovaný doplatek ve výši 15.197,- Kč).

Žalovaný navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku tak, že všechny žalobní návrhy budou zcela zamítnuty.

Všichni účastníci navrhli potvrzení napadené části rozsudku, která vyznívá v jejich prospěch.

Oba žalobci pokládají odůvodnění rozsudku soudu I. stupně (snad vyjma odůvodnění přiznání finanční náhrady nemajetkové újmy) za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Odůvodnění rozsudku je natolik matoucí, že jim brání řádně se proti rozhodnutí soudu I. stupně odvolat. Náklady obhajoby (jejichž doplatek již žádá toliko žalobce a/) byly doloženy fakturami vystavenými právním zástupcem JUDr. Tomášem Sokolem a šlo o náklady vynaložené účelně. Přestože žalobce a) podle požadavku soudu I. stupně náklady obhajoby specifikoval v podání ze dne 18. 8. 2015 vymezením jednotlivých úkonů a položek, za něž žádá náhradu, soud I. stupně v odůvodnění rozsudku zcela nepřehledným způsobem rozebírá, za jaké úkony žalobce a) nebyla žalovaným přiznána náhrada. Oba žalobci obvodnímu soudu vytkli, že nijak neodůvodnil zamítnutí žalobního návrhu obou na úhradu částky 4.000,- Kč coby náhrady zaplacených nákladů trestního řízení (oba žalobci uvedenou částku zaplatili na základě rozhodnutí trestního soudu po nabytí právní moci odsuzujícího rozsudku a uvedená částka jim dosud nebyla trestním soudem vrácena). Žalobci odmítli právní názor soudu, že při úvaze o ušlém zisku ze služebního poměru není možné uvažovat o náhradě za nevyplacené náklady spojené s výkonem funkce v zahraničí. Dle žalobců nelze na případ aplikovat názor vyjádřený v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1788/2009, které bylo přijato za odlišného skutkového stavu věci (Česká republika prokázala, že žalobkyně v uvedeném sporu mohla vykonávat v podstatě rovnocenné zaměstnání či dokonce práci za výhodnějších podmínek). Žalobce a) trvá na úhradě částky 4.044.192,- Kč, kterou žalobcovu majetkovou ztrátu vyčíslil znalecký posudek zpracovaný v průběhu sporu k zadání soudu, a žalobce b) trvá na úhradě částky dle posudku ve výši 8.248.074,- Kč. Oba žalobci soudu I. stupně vytkli, že – ač v odůvodnění rozsudku tvrdí opak – závěry znaleckého posudku JUDr. Příba zcela přehlédl. Obecně však pokládají rozhodnutí soudu I. stupně v té části, která se týká odůvodnění rozhodnutí o náhradě majetkové škody, za zcela nepřezkoumatelné.

Oba žalobci jsou přesvědčení, že soudem I. stupně přiznaná částka na náhradě nemajetkové újmy (každému ze žalobců do částky 500.000,- Kč) je příliš nízká. Jako gesto slušnosti a spravedlnosti by žalobcům měla být přisouzena požadovaná náhrada, přiznání nízké náhrady samo o sobě vede k tzv. sekundární viktimizaci poškozených, neboť je ořesena jejich důvěra v právní systém. Žalobce a) byl do doby, než došlo k jeho trestnímu stíhání, váženým občanem, respektovaným nadřízeným, uznávaným podřízeným, člověkem, který měl [redacted] jasně stanovené místo, doslova ze dne na den se stal člověkem, který [redacted] čelil vysokému tlaku, byl nucen přestěhovat se z místa svého původního bydliště, byl doslova šikanován. Vše se projevilo na jeho zdraví i na zdraví jeho rodiny. Obdobně tomu bylo u žalobce b), který byl náhle považován za člověka nespolehlivého, ze dne na den ho jeho podřízení přestali respektovat, nebyla s ním konzultována rozhodnutí. I on byl považován za osobu, která nemá [redacted] místo, což mu bylo nepokrytě dáváno najevo. Stáhl se proto do ústraní a tiše trpěl bezpráví, které se mu děje. Žalobci odkázali na rozhodnutí Ústavního soudu ve věci ochrany osobnosti známého spisovatele M [redacted] V [redacted] sp. zn. I. ÚS 1586/09, podle něhož jakýkoliv zásah či snížení lidské důstojnosti je nezbytně nutné vnímat jako zásad velmi závažný a stěžejně reparační, neboť lidská důstojnost je hodnotou horizontálně neporovnatelnou s ostatními ústavními hodnotami či společenskými normami, je zcela nenahraditelná jiným statkem, tím méně pak hodnotou kvalifikovatelnou či vyčíslitelnou v penězích. Soud I. stupně dostatečně nezohlednil, že M [redacted] V [redacted], který se soudil s [redacted] vysoudil 1.000.000,- Kč za uvedení nepravdivých informací o jeho osobě. Obdobně pak bylo rozhodnuto ve věci herce M [redacted] V [redacted] který žádal finanční

zadostiučinění za uveřejnění článku o jeho údajné promiskuitě a depresích. U žalobců došlo ke zcela mimořádně intenzivnímu, rozsáhlému a současně nevratnému zásahu do osobnostních práv. Pouze stěží lze zmínit následky, které byly trestním stíháním žalobcům způsobeny. Možnost eliminace újmy do budoucna, kdy došlo k nepochybné traumatizaci žalobců i v oblasti životních jistot vedoucích ke snížení pocitů životní spokojenosti, je téměř vyloučena. Vzniklé osudové trauma nikdy zcela nevymizí. Žalobci rovněž poukázali na postup orgánů veřejné moci během trestního řízení. Připomněli, že byli zproštěni obžaloby na základě stížnosti pro porušení zákona ze strany ministryně spravedlnosti, která konstatovala, že případ žalobců lze snad přiblížit pouze k politickým procesům z 50. let. Na celé záležitosti se podepsala i délka trestního stíhání, která nebyla nijak krátká.

Žalovaný je přesvědčen, že všechny důvodně požadované nároky žalobců vypořádal. Rozhodnutí soudu I. stupně o (částečném) přiznání nákladů obhajoby žalobci a) vytkl, že tak byla chybně přiznána odměna za činnosti, které nejsou honorovány vyhláškou č. 177/1996 Sb., nebo za činnosti, které nebyly učiněny účelně, a náhrada jízdních výdajů, které ve skutečnosti vynaloženy nebyly. Rozhodnutím o přiznání doplatku nákladů na cesty obou žalobců k jednáním trestního soudu žalovaný vytkl, že tzv. amortizaci nelze podřadit pod pojem skutečné škody, neboť jde o fiktivní částku vytvořenou pro účely účetnictví. Amortizace je synonymem pro pojem odpis, který se používá u většiny položek dlouhodobého majetku. Amortizace se pak používá i v případě, kdy je soukromé vozidlo používáno ke služebním účelům. Proti rozhodnutí o přiznání náhrady ušlého zisku žalobci b) žalovaný předně namítl, že budoucí vyslání tohoto žalobce do zahraničí nebylo v řízení postaveno najisto. Podotkl rovněž, že podle závěrů znaleckého posudku JUDr. Josefa Příba je určení výše ušlého zisku velice problematické. Konečně je žalovaný přesvědčen, že výše soudem I. stupně přiznaného zadostiučinění za nemajetkovou újmu (oběma žalobcům) je nepřiměřeně vysoká a neodpovídá ustálené soudní praxi. Žalovaný akcentoval poměrně nízký trest hrozící oběma žalobcům a vyjádřil názor, že následky trestního stíhání v životech obou žalobců nedosahovaly takových razantních rozměrů, aby bylo třeba mimořádně vysokého odškodnění zvoleného soudem I. stupně. Samostatně žalovaný napadl i výrok o nákladech řízení ve vztahu mezi účastníky a státem. Vyjádřil přesvědčení, že státu nelze uložit povinnost hradit náklady řízení, neboť u něho jsou automaticky splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (§ 11 odst. 2, písm. a/ zákona č. 541/1991 Sb.), a dále proto, že je náhradová povinnost ukládána subjektu, který znalečně platil (to platí tím spíše, že podle ust. § 66 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, si organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly při plnění svého předmětu činnosti navzájem neposkytují peněžitá plnění).

Vzhledem k tomu, že oba žalobci vzali za odvolacího řízení některé žalobní návrhy částečně zpět, zrušil odvolací soud dle ust. § 222a odst. 1 o.s.ř. v rozsahu jejich zpětvzetí rozsudek soudu I. stupně a řízení zastavil. Takto bylo zastaveno řízení o žalobním návrhu žalobce a) na zaplacení ušlého zisku ve výši 533.196,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 18.11.2014 do zaplacení a o žalobních návrzích žalobce b) na zaplacení částky 821.247,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 18.11.2014 do zaplacení, požadované jako ušlý zisk (ve výši 818.624,- Kč) a doplatek nákladů obhajoby (2.623,- Kč), a to ve výrocích pod body II. a IV. tohoto rozsudku.

Odvolací soud přezkoumal (ve zbylém rozsahu) rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, dle ust. § 212 a 212a o.s.ř. a došel k závěru, že odvolání

žalobce je důvodné a že odvolání žalovaného je dílem důvodné, dílem nedůvodné a dílem jeho důvodnost nelze přezkoumat.

Vyjma rozhodnutí o žalobních návrzích obou žalobců na doplatek cestovného, rozhodnutí o žalobních návrzích obou žalobců na náhradu nemajetkové újmy způsobené samotným trestním stíháním, rozhodnutí o úrocích z prodlení ze všech požadovaných částek za dobu od 18.11.2014 do 22.11.2014 a rozhodnutí o úrocích z prodlení z částek v průběhu řízení žalovaným zaplacených (za dobu od 18.11.2014 do zaplacení – tj. do 3.7.2015), shledal odvolací soud rozsudek soudu I. stupně nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost, případně pro úplnou absenci důvodů. Proto nemohl posoudit důvodnost odvolání žalovaného do vyhovujícího rozhodnutí soudu I. stupně ohledně požadavku žalobce a) na zaplacení doplatku nákladů obhajoby. Odvolací soud tedy v uvedeném rozsahu vyhovující i zamítavé výroky rozsudku soudu I. stupně ohledně obou žalobců dle ust. § 219a odst. 1, písm. b) o.s.ř. zrušil a věc v tomto rozsahu dle ust. § 221 odst. 1, písm. a) o.s.ř. vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Soudu I. stupně tak byl k dalšímu projednání vrácen: 1) žalobní návrh žalobce a) na zaplacení doplatku nákladů obhajoby ve výši 289.879,50 Kč spolu s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 23.11.2014 do zaplacení; 2) žalobní návrh žalobce a) na zaplacení částky 4.000,- Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení za dobu od 23.11.2014 do zaplacení coby uhrazených nákladů trestního řízení; 3) žalobní návrh žalobce a) na zaplacení ušlého zisku z příjmů ze služebního poměru za dobu od [REDAKCE] do [REDAKCE] ve výši 4.327.953,50 Kč s úrokem z prodlení za dobu od 23.11.2014 do zaplacení; 4) žalobní návrh žalobce b) na zaplacení 4.000,- Kč s úrokem z prodlení za dobu od 23.11.2014 do zaplacení coby uhrazených nákladů trestního řízení; 5) žalobní návrh žalobce b) na zaplacení ušlého zisku z příjmů ze služebního poměru za dobu od [REDAKCE] do [REDAKCE] ve výši 8.252.074,- Kč s úrokem z prodlení v zákonné výši za dobu od 23.11.2014.

Rozhodnutí soudu I. stupně o uvedených nárocích (ať zamítavému či vyhovujícímu) je bohužel nutno vytknout, že není odůvodněno způsobem, který odpovídá ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. Odůvodnění rozsudku především postrádá srozumitelná skutková zjištění soudu s vysvětlením, o jaké důkazy soud I. stupně svá skutková zjištění opřel, příp. jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil. Na to pak navazuje i zcela nedostatečné vysvětlení, jak byla konkrétní skutková zjištění posouzena po právní stránce.

Problém odůvodnění rozhodnutí o doplatku na nákladech obhajoby spočívá v tom, že soud I. stupně v odůvodnění rozsudku (nutno uvést, že matoucím způsobem) popisuje jakýsi přezkum správnosti postupu žalovaného při uznání (za účelem proplacení) účtovaných služeb právní pomoci. V odůvodnění rozsudku přitom zcela chybí (alespoň stručné) zjištění, za jaké služby právní pomoci v průběhu trestního řízení žalobce zaplatil. Jen na takové zjištění může logicky navazovat ocenění výše odměny a náhrad za uskutečněné úkony právní pomoci dle ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., jak předpokládá ust. § 31 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. Výsledkem úvah soudu I. stupně o aplikaci konkrétních ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb. (které je třeba do odůvodnění rozsudku srozumitelně uvést) pak bude celkové ocenění všech zjištěných úkonů právní služby včetně ocenění náhrad výdajů. Výslednou sumu poté bude třeba porovnat s finančním plněním, které žalovaný žalobci a) již poskytl.

Rozhodnutí o žalobních návrzích obou žalobců na úhradu částky 4.000,- Kč s příslušenstvím, zaplacené jako náklady trestního řízení, není v odůvodnění rozsudku (zřejmě

nedopatřením) vysvětleno vůbec. Protože se i odvolacímu soudu jeví přílehlavý poukaz žalovaného na skutečnost, že vydáním zprošťujícího rozsudku Nejvyššího soudu bylo zrušeno i rozhodnutí, kterým byla uložena povinnost zaplatit paušální částkou náklady trestního řízení (a trestní soud by tudíž žalobcům měl uvedené platby vrátit), je na zvážení soudu I. stupně, zda se v zájmu rychlého odklizení předmětu sporu nedotáže trestního soudu, z jakého důvodu žalobcům uvedené částky dosud vráceny nebyly (totéž ostatně může učinit i žalovaný).

Rozhodnutí o požadavcích obou žalobců na náhradu ušlého zisku je nedostatečně odůvodněno již proto, že soud I. stupně nevysvětlil obecně ani konkrétně (číselně), jakých příjmů a z jakých zdrojů podle jeho zjištění oba žalobci v rozhodných obdobích (každý žalobce v jiném) skutečně dosahovali a jakých příjmů a z jakých zdrojů by ve stejných obdobích žalobci dosahovali za obvyklého běhu věci – nebýt předmětného trestního stíhání. Na tomto místě však odvolací soud zdůrazňuje, že úvaha soudu I. stupně (opřena o jednoznačný názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15.4.2010 sp. zn. 21Cdo 1788/2009), že ušlý zisk žalobců nemohou zvyšovat neobdržené náhrady na vyrovnání zvýšených životních nákladů na zahraničním pracovišti (dle § 3 nař. vlády č. 62/1994 Sb., o poskytování náhrad některých výdajů zaměstnancům rozpočtových a příspěvkových organizací s pravidelným pracovištěm v zahraničí), které nebyly obdrženy proto, že žalobci na zahraničních pracovištích nepůsobili, je zcela správná. Tato náhrada není požitkem vypláceným zaměstnavatelem, který by byl určen na rozšíření majetkové sféry zaměstnance, nýbrž plněním, které má kompenzovat újmu, jež by – při nevyplacení náhrady – zaměstnanci při výkonu práce v zahraničí vznikla.

V dalším řízení tedy soud I. stupně rozhodne o výše vymezených žalobních návrzích a své rozhodnutí v souladu s ust. § 157 odst. 2 o.s.ř. řádně odůvodní. Současně rozhodne i o nákladech řízení, včetně tohoto řízení odvolacího.

Pro rozhodnutí o žalobních návrzích obou žalobců na doplatek nákladů jejich cest (osobním motorovým vozidlem) z místa bydliště k trestnímu soudu (v částce 2.746,- Kč u žalobce a/ a v částce 15.197,- Kč u žalobce b/) nebylo třeba činit žádná skutková zjištění. Rozhodnutí o těchto doplatecích záviselo toliko na právním posouzení nesporných skutečností. Žalobci žádané doplatky byly vypočteny jako náhrada jízdních výdajů dle ust. § 157 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, a to jako tzv. základní náhrada poskytovaná na 1 km jízdy (náhradu výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu žalovaný žalobcům zaplatil). O správnosti výpočtu této složky jízdních výdajů (dle uvedeného ustanovení) sporu nebylo. Odvolací soud se přidržuje své vlastní rozhodovací praxe, vyjádřené např. v rozsudku ze dne 24.5.2014 sp. zn. 72 Co 152/2014 a v rozsudku ze dne 28.1.2015 sp. zn. 28 Co 437,438/2014, a dochází k závěru, že úprava obsažená v ust. § 157 odst. 3 zákoníku práce není obecně použitelná pro vyčíslení skutečné škody v podobě vynaložených nákladů na cesty osobním motorovým vozidlem. Je tomu tak právě proto, že v sobě obsahuje i tzv. základní náhradu za 1 km jízdy, která není bezprostředně spojena s žádným výdajem při konkrétním použití vozidla. Uvedená základní náhrada spíše vyjadřuje fiktivní podíl na opotřebením a zastarávání dlouhodobého majetku, a fakticky se tak podílí na náhradě pořizovací ceny vozidla. Výpočet náhrady cestovních výdajů dle ust. § 157 odst. 3 zákoníku práce tedy lze použít jen pro ty účely, pro které tak právní předpisy výslovně stanoví. Vzhledem k tomu, že oběma žalobcům již byla žalovaným nahrazena skutečná škoda vzniklá v souvislosti s cestami k trestnímu soudu, spočívající ve vynaložených nákladech na spotřebované pohonné hmoty, nezbyvá již žalovanému z tohoto titulu hradit ničeho. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujících výrocích ohledně těchto dvou žalobních návrhů dle ust. § 220 odst. 1, písm.

a) o.s.ř. změnil tak, že žalobu v tomto rozsahu zamítl (ve výroku pod bodem I., ve výroku pod bodem III.), a to včetně soudem I. stupně přiznaného úroku z prodlení v zákonné výši za dobu od 23.11.2014 do zaplacení.

K uplatněným nárokům na doplatek náhrady za nemajetkovou újmu způsobenou oběma žalobcům samotným trestním stíháním opatřil soud I. stupně dostatek skutkových zjištění. O správnosti těchto zjištění (výše rekapitulovaných) odvolací soud nemá důvod pochybovat. To platí především o podstatném zjištění, že trestní stíhání bylo příčinou předčasného ukončení celoživotní příkladné kariéry obou žalobců, která se nacházela na svém vrcholu. Právní posouzení zjištěných skutečností prvoinstančním soudem odvolací soud pokládá za – v zásadě – správné. Soud I. stupně přiléhavě dovodil existenci povinnosti státu odškodnit žalobce za nemajetkovou újmu způsobenou jim nezákonným trestním stíháním (ostatně ve shodě se žalovaným) a zcela správně se zaměřil na judikaturně dovozená kritéria, která se v obdobných případech zpravidla vyskytují a která zpravidla mají vliv na rozsah způsobené újmy a tím i na výši případného finančního zadostiučinění, tj. na povahu trestní věci, délku trestního řízení, následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby a okolnosti, které trestní řízení provázely. Soud I. stupně správně zohlednil důvod, pro který byli žalobci zproštěni obžaloby, neboť do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti zasahuje trestní stíhání tím více, jedná-li se o obvinění liché. Hledisko způsobené nemajetkové újmy je zpravidla nejintenzivněji naplněno tehdy, jestliže byl vydán zprošťující rozsudek, mj. proto, že skutek, pro nějž byl obžalovaný stíhán, není trestným činem. Soud I. stupně rovněž správně vycházel z premisy, že forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti a že v konečném důsledku musí výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídat výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích (poměřovaných zejména s ohledem na uvedená kritéria) shodují. Jinak vyjádřeno, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je v tomto směru možná jen tehdy, bude-li též soudem řádně a přesvědčivě odůvodněna (viz. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9.5.2012 sp. zn. 30 Cdo 3867/2011).

Poslední uvedenou judikaturní zásadu však dle názoru odvolacího soudu výsledná výše odškodnění, přiznaná soudem I. stupně, zcela nenaplní. Odvolací soud souhlasí se žalobci (a naopak nesouhlasí se žalovaným), že v posuzovaném případě je výše přiznaného zadostiučinění příliš nízká, neboť neodpovídá obecně sdílené představě spravedlnosti, a že se jako nízká jeví i vedle peněžní satisfakce, přiznané za obdobnou újmu v jiných případech. Odvolací soud je přesvědčen, že případ žalobců je v soudní praxi mimořádný tím, jak fatálně zapůsobilo trestní stíhání do osobnostní sféry obou žalobců, a tím, jaké okolnosti trestní řízení provázely. Předmětné trestní stíhání zasáhlo do všech složek osobnosti obou žalobců a nenapravitelně žalobcům změnilo život. Trestní řízení, byť žalobci nebyli formálně ohroženi vysokou trestní sazbou a nebyli podrobena razantním a frustrujícím úkonům trestního řízení (např. vazbě nebo domovní prohlídce), bylo vedeno dlouhodobě, žalobci byli opakovaně zprošťováni obžaloby soudem I. stupně a opakovaně byla jejich naděje na včasné ukončení trestní věci v jejich prospěch zklamána rozhodnutím soudu odvolacího. Poté, co žalobci po pravomocném odsouzení ztratili naději na spravedlivé rozhodnutí, zasáhl v jejich prospěch na základě stížností pro porušení zákona až Nejvyšší soud. Nutno tedy znovu zopakovat, že intenzita zásahu do osobnostní sféry poškozené osoby ve spojení s okolnostmi, které trestní stíhání provázely, byla u obou žalobců naplněna měrou nevídanou.

Porovnání, které učinil soud I. stupně s jím zvoleným případem, vyznívá přesvědčivě toliko potud, že žalobcům nutně musí být přiznáno odškodnění v mnohem zásadnější výši, než v případě projednávaném před Obvodním soudem pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 16/2013 (a Městským soudem v Praze pod sp. zn. 16 Co 481/2014). V uvedeném referenčním případě trvalo trestní stíhání 4 roky, šlo o stíhání pro trestný čin zneužití pravomoci veřejného činitele, který měl spočívat v neoprávněném nakládání s osobními údaji, ke zproštění obžaloby došlo (v pořadí prvním) rozsudkem odvolacího soudu. Poškozený byl [REDAKCE], po dobu trestního stíhání byl postaven mimo službu a z ekonomických důvodů se dobrovolně rozhodl ještě před skončením stíhání [REDAKCE] opustit a získal práci s vyšší mzdou, než pobíral [REDAKCE] době, kdy byl postaven mimo službu, pobíral 60% dosavadního platu, začal proto pracovat u soukromé společnosti na pozici [REDAKCE]. U tohoto poškozeného nebyl trestním stíháním narušen rodinný život. Díky trestnímu stíhání poškozený sice ukončil [REDAKCE]tou práci [REDAKCE], ačkoliv dosáhl poměrně významného služebního postavení, nicméně jeho další kariéra [REDAKCE] trestním stíháním nebyla zcela znemožněna a poškozený dobře našel další pracovní uplatnění. I když trestní stíhání ve zmiňované věci probíhalo pro (do jisté míry) srovnatelnou trestnou činnost (z toho pohledu, že poškození byli stíháni za trestný čin, jenž měl být spáchán při plnění povinností ve služebním poměru, a z pohledu hrozby trestu), evidentně jsou negativní dopady do profesního a soukromého života žalobců mnohem intenzivnější, než tomu bylo u poškozeného v referenčním případě. To je dáno především [REDAKCE] [REDAKCE] které žalobci zastávali, ztrátou možností reprezentovat Českou republiku na prestižních zahraničních postech, na které s nimi bylo počítáno, a rovněž tím, že žalobci svému působení [REDAKCE] zcela podřídili svůj soukromý život. U žalobců pak intenzitu újmy (oproti poškozenému v referenčním případě) výrazně zvyšují okolnosti, jež trestní řízení provázely (žalobci byli obžaloby zproštěni až na základě mimořádného opravného prostředku), a rovněž déletrvající trestní stíhání.

Odvolací soud případ žalobců porovnal s případem, řešeným Městským soudem v Praze pod sp. zn. 29 Co 375/2015 v rozsudku ze dne 14.4.2016, kdy bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 550.000,- Kč za dopad stíhání pro trestný čin krácení daně, poplatku a podobné povinné platby do nemajetkové sféry obžalovaného. Ve zmíněném případě trestní stíhání trvalo 9 let a skončilo zproštěním obžaloby, poškozený však nebyl pravomocně odsouzen, počátek trestního stíhání v předmětné věci byl spojen pro poškozeného s pocity strachu a beznaděje a obavami o osoby blízké (bezúhonný poškozený byl omezen na osobní svobodě a podroben razantní domovní prohlídce). Trestní stíhání mimořádně citelně zasáhlo do profesní činnosti poškozeného, zejména činnosti vědecké (poškozený byl vědeckým pracovníkem a autorem vysoce perspektivních technologií). Trestní stíhání poškozeného jeho společenský prospěšnou vědeckou činnost zcela přerušilo, a to na dlouhou dobu. Rozsudek odvolacího soudu byl oběma stranami akceptován, nebylo proti němu podáno dovolání. Zmíněný případ se případu žalobců podobá tím, že trestní stíhání v obou případech přerušilo mimořádnou (oproti běžné populaci) profesní kariéru stíhaných – byť žalobci a poškozený v referenčním případě působili ve zcela odlišných oblastech. V mnohých rysech se však případ žalobců od referenčního případu liší a uvedené odlišnosti opět ukazují na nutnost přiznat žalobcům vyšší odškodnění, než bylo zvoleno v referenčním případě. Zhruba obdobná je povaha trestní věci, bezúhonnost stíhaných a dlouhá doba trestního stíhání – v referenčním případě šlo o trestní stíhání za závažnější trestný čin a po delší dobu, nicméně v případě žalobců bylo jakékoliv trestní stíhání pro úmyslný trestný čin [REDAKCE] fatální, nezáleželo tedy příliš na hrozbě samotné trestní sankce, brzké skončení trestního řízení pak bylo pro kariéru žalobců mimořádně důležité (skončilo-li by trestní řízení v pořadí prvním zprošťujícím rozsudkem, mohlo mít stíhání dopad minimální či žádný); žalobci pak byli, jak

bylo již mnohokrát zmíněno, pravomocně odsouzení. Významný rozdíl případu žalobců od referenčního případu spočívá v tom, že u žalobců trestní stíhání způsobilo definitivní konec úspěšné profesní kariéry, která se nacházela na samém vrcholu a jejíž pokračování mohlo být pro společnost přínosné. Žalobce v referenčním případě nemohl dlouhodobě pokračovat ve své neméně společensky prospěšné vědecké činnosti, nicméně tento stav byl toliko dočasný. U obou žalobců pak byla citelně dotčena [REDAKCE] osobní čest a dobrá pověst, a to rovněž nenapravitelným způsobem (tento prvek v referenčním případě přítomen nebyl – vyjma dotčení osobní cti a dobré pověsti v místě bydliště nepoměrně nižšího rozsahu).

Ve věci vedené před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 29 Co 375/2015 bylo pro odvolací soud inspirací rozhodnutí Ústavního soudu, na něž lze poukázat i v této věci. V nález Ústavního soudu ze dne 29.4.2014 sp. zn. I. ÚS 2551/13 bylo shledáno nepřiměřeně nízkým odškodnění ve výši 312.000,- Kč přiznané za nemajetkovou újmu vzniklou neoprávněným a rovněž nepřiměřeně dlouhým trestním stíháním ředitelky základní školy, která byla stíhána pro trestný čin, jehož se měla dopustit v postavení [REDAKCE] přičemž byla ohrožena trestem odnětí svobody v délce až 11 let. Trestně stíhána strávila dva dny v cele předběžného zadržení, zadržet ji přijeli policisté do jejího zaměstnání [REDAKCE] což ji dehonestovalo před kolegy a studenty a nevratně poškodilo dobrou pověst, přispělo k jejímu přestěhování a vystavilo značnému stresu. Trestní stíhání přitom skončilo pravomocným zproštěním po třech letech od jeho zahájení, zčásti proto, že se nejednalo o trestný čin, a zčásti proto, že se obžalobou popsané jednání vůbec nestalo. Ústavní soud vyjádřil, že „*okolnostmi rozhodnými pro vznik újmy hodné peněžního odškodnění mohou být např. způsob vedení řízení, procesní taktika jeho účastníků, ale i jejich individuální charakterové rysy či životní zkušenosti. Ústavnímu soudu v této souvislosti konvenuje závěr, dle něž nelze srovnávat nemajetkovou újmu spočívající např. v pocitech úzkosti, nejistoty, ve ztížení společenského postavení či poškození dobrého jména, způsobenou vedením trestního stíhání v řízení proti člověku dosud netrestanému a zastávajícímu významnou společenskou veřejnou funkci s řízením vedeným proti osobě již v minulosti vícekrát trestané, která se navíc, např. i v době předmětného trestního stíhání, nacházela ve výkonu trestu. Věc lze zjednodušeně vyjádřit jako obecně povědomý lidský příběh střetu s mocí. Stát dlouhá léta bezdůvodně trápil slušného a bezúhonného člověka, vzal mu dobrou pověst, klidný spánek a práci, kterou měl rád. Když se postižený domáhal zadostiučinění, stát se zachoval v podstatě jako opatrný úředník a jakoby na lékárnických vahách odvažoval míru své odpovědnosti, neboť se obával, že věci jako precedentu, by mohli využít odvoláním na presumpci neviny i skuteční zločinci, kterým se jejich činy nepodařilo prokázat. Nedokáže-li však podobné případy v řízení o přiznání přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu stát odlišit a adekvátně finančně klasifikovat i ve vztahu k dalším odškodněním dotčeného subjektu, potom nemůže dostát svému poslání v demokratické společnosti a být státem skutečně právním a ústavním.*“

Konečně není možné přehlédnout ani výši pravomocně přiznaného finančního odškodnění osobě, jež nebyla v době stíhání trestně bezúhonná – např. ve věci projednávané před Nejvyšším soudem pod sp. zn. 30 Cdo 827/2014 bylo přiznáno odškodnění ve výši 50.000,- Kč za újmu způsobenou tříletým trestním stíháním pro trestný čin pohlavního zneužívání a ohrožování mravní výchovy mládeže osobě, jež si trestní stíhání zavinila částečným doznáním (později neprokázané) trestné činnosti a které v době stíhání běžela zkušební doba podmíněného propuštění z výkonu úhrnného trestu odnětí svobody, jenž jí byl pravomocně uložen v délce 5 let mimo jiné za trestný čin pohlavního zneužívání.

Výše odškodnění, jež se odvolacímu soudu jeví v případě obou žalobců odpovídající, představuje částka 1.000.000,- Kč pro každého ze žalobců. Tu lze pokládat za úměrnou

odškodnění přiznanému ve věci vedené pod sp. zn. 29 Co 375/2015 a ve věci vedené před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 16 Co 481/2014. Zejména však tato suma lépe vystihuje vážný a opravdový zájem státu poskytnout žalobcům jako bezúhonným osobám s celoživotním mimořádným společenským zapojením odškodnění za zcela zbytečné útrapy. Jinými slovy, odvolací soud zvýšil soudem I. stupně přiznané odškodnění o částku 500.000,- Kč u každého ze žalobců. Rozsudek soudu I. stupně tedy byl ohledně částek přiznaných oběma žalobcům (žalobci a/ 390.000,- Kč a žalobci b/ 415.000,- Kč) potvrzen dle ust. § 219 o.s.ř. jako věcně správný (ve výrocích pod body I. a III. tohoto rozsudku) a ohledně částky 500.000,- Kč pro každého ze žalobců byly zamítavé výroky rozsudku dle ust. § 220 odst. 1, písm. a) o.s.ř. změněny tak, že oběma žalobcům byla přiznána ještě tato částka (ve výrocích pod body II. a IV. tohoto rozsudku).

Rozhodnutí soudu I. stupně o přiznání úroku z prodlení z částek uhrazených žalovaným v průběhu řízení (za období od 23.11.2014 do zaplacení, tj. do dne 3.7.2015) odvolací soud shledal správným, stejně jako rozhodnutí o přiznání úroku z prodlení z částek přiznaných soudem I. stupně na náhradě nemajetkové újmy (rovněž za dobu od 23.11.2014 do zaplacení). Povinnost žalovaného zaplatit úrok z prodlení vychází z ust. § 1970 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve spojení s ust. § 26 a § 15 zák. č. 82/1998 Sb. Výše zákonného úroku z prodlení je upravena v ust. § 2 nař. vlády č. 351/2013 a činí 8,05% p.a. Zcela správným odvolací soud shledal i zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně o úrocích z prodlení za období přede dnem 23.11.2014, neboť prodlení žalovaného nastalo až prvého dne následujícího po uplynutí 6 měsíců od uplatnění nároků u ministerstva spravedlnosti (§ 15 odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb.). Uvedená rozhodnutí soudu I. stupně proto byla odvolacím soudem jako věcně správná dle ust. § 219 o.s.ř. (ve výrocích pod body I., II., III. a IV. tohoto rozsudku) potvrzena.

Ode dne 23.11.2014 do zaplacení pak byl žalobcům proti žalovanému (změnou napadeného rozsudku dle ust. § 220 odst. 1, písm. a/ o.s.ř.) přiznán i úrok z prodlení v uvedené zákonné výši z částek 500.000,- Kč, přiznaných oběma žalobcům změnou napadeného rozsudku na náhradě nemajetkové újmy (ve výrocích pod body II. a IV. tohoto rozsudku).

Lhůta k plnění (tímto rozsudkem prisouzených částek byla žalovanému) v souladu s ust. § 160 odst. 1 o.s.ř. prodloužena na 15 dnů od právní moci rozsudku s ohledem na organizační náročnost zajištění výplaty přiznaných částek ze státního rozpočtu.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku v části, v níž byl rozsudek soudu I. stupně zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení, není dovolání přípustné. Proti ostatním výrokům lze podat dovolání za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. Takové dovolání lze podat do 2 měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

V Praze dne 22. února 2018

JUDr. Tomáš **V e j n a r**, v.r.
předseda senátu

Za správnost: Šmejkalová